

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Helyben házkos hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétévi és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadását
 vagy megőrzését nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

A harmadik szerencsétlenül járt francia miniszter. A szerencsétlen Franciaországon igazán szemmel látható módon nyilvánul az Isten büntetése.

Alig néhány hete, hogy a repülő téren az a borzalmas szerencsétlenség történt, melynek egyik áldozata a hadügyminiszter azonnal meghalt, másik, a miniszterelnök súlyos sérülése miatt még most is munkaképtelen s ime most a miniszterelnök helyettesére *Perier* igazságügyminiszterre került a sor, kinek szerencsétlenségét a következő sürgöny jelenti:

Mikor *Perier* igazságügyminiszter tegnap estefelé titkárával hivatalából automobilon hazament, az automobil egy utcasarkon összeütközött egy autotaxival. Az összeütközés olyan erős volt, hogy mind a két gépkocsi eltört, az igazságügyminiszter és titkára is súlyosan megsebesült. *Perier* minisztert lakására szállították. *Jobb karja kétszeresen eltört.* Gyógyulása hetekig fog tartani. Mivel *Monis* miniszterelnök még most is beteg, *Perier* pedig a kormányelnök ideiglenes helyettese, nagy a zavar a kabinében.

Munkanélküliség.

Irta Kirschanek Ödön.

A főváros erélyesnek látszó mozgalmat indított a munkanélküliség ügyében. Csak helyeselhetjük, hogy ez a mozgalom a fővárosból indult ki. A főváros a legnagyobb gyárváros. Itt van a legtöbb munkás és itt éreztetni leginkább a munkanélküliség szociális és gazdasági hatását. Másrészt a fővárosnak állnak leginkább rendelkezésre a szociális bajokat enyhítő eszközök. Együttal kívánatos, hogy ezt az akciót siker is koronázza, hogy vidéki gyárvárosaink a bevált példa után indulhassanak.

A külföldön divatos rendszerek, melyek a munkanélküliség ellen védekeznek, úgy látszik, hogy korrekurára szorulnak mert ha teljesen beváltak volna, nem kellene annyiféle kísérlettel beszámolni, mellyel a munkanélküliség hátrányait megszüntetni akarják. A külföldön létező rendszerek közül a genfiről mondják, hogy az teljesen bevált. A genfi rendszer lényege az, hogy a város költségvetésileg biztosít a szakegyesületeknek bizonyos összeget, melyből ezek a munkanélkülieket segélyezik. A genfi rendszert nem egy város honosította meg, általá-

nosan követendő példának azonban még sem szeretik ajánlani.

Ennek oka a következő. A szakszervezetekről tudjuk, hogy a munkásügyeket nem mindig a legmagasabb nézőpontból kezelik. Magából a szervezetből és ennek munkaköréből is hatalmi kérdést csinálnak. Ezért törekednek arra, hogy a munkaközvetítést is teljesen a hatalmukba kerítsék. Kézzelel lábba tiltakoznak a paritásos munkaközvetítés, még inkább a munkaadók munkaközvetítése ellen. Ha a munkaközvetítés a szakszervezetek kezében van, akkor a munkás teste és lelke felett rendelkezik. A munkanélküliség esetére szóló segélyezést is azért vette munkakörébe, hogy a sztrájkok rendezésében hathatós fegyver álljon rendelkezésére. Ugyanis minél nagyobb összeg áll a szakszervezetek rendelkezésére, annál könnyebben segélyezheti, — nem a munkanélkülieket, hanem a sztrájkolókat.

Ennél a kérdésnél teljesebben óvatossá kell eljárni, nehogy a municipiumok pénze az ipari fejlődés megakasztására fordítottassék. Az adatgyűjtéssel és ennek feldolgozásával is óvatossá kell bánni, mert az a segély, amit a szakszervezetek a munkanélküliségre fordítanak, csak

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Vasárnapról-vasárnapra.

Erettségi után.

Egy kis napló-féle. Valamikor réges-régen irhatta valaki ezt a naplót, melynek néhány lapjából sikerült kiböngészni a következőket:

189. június. — Írásbeli az algebrából.
 Mielőtt hozzákezdenék ennek a leírásához, bevallom neked, — kedves Naplóm, ami különben nem szégyen, hogy nem ra ongtam ezért a tantárgyért. Elvégre is nem lehet mindenki mérnök, kellene hivatásos ügyvédek s más effélék is, akiknek nem épen szükséges bizonyítani, hogy például a cosinus tételt hogyan lehet átalakítani szorzattá, hogy a logaritmusba való átírásra alkalmas legyen... De azt is megvallom, hogy nem voltam épen olyan nagy fráter, aki egy cseppet sem tanultam volna ezt a — némelyek szerint — szép tantárgyat, csak épen nem éreztem különösebb hajlandóságot annak művelésére. Sokan vannak így például a latinnal.

Tehát kezdjük. Talán érdemes megörökíteni.

8 óra 2 perc. A csengő hangja belevisi-

tott már a drukkoló jelölt urak szívébe. Bevonulnak a tanárok, talán összesen hárman, mindenütt szigorú, ünnepélyes arc. Imádkozunk. Kapjuk a sokféle szigorú utasításokat. Vigyázzon mindenki, tartsa meg pontosan a szabályzatot és ne adjon okot arra, hogy felfüggeszék. Brr! Jaj!

Már serceg a boríték... itt a matematika tétel. Na szépen vagyunk, ezt igazán nem tudom megcsinálni.

8 ó. 12 p. A negyedik padban ülök. Elég láttávolban a katedrától. Lassan telnek a percek. Firkálok, írok, várok.

8 ó. 50. p. Kiböngés a bal hátsó padokból. Biztató jel, már készült!

9. ó. Bejön a matematika tudós, öreg professzor, nagyon szigorú, de nagyon jóakaratu ember. Mindenki szereti. De most tulságosan jó. Mindenkinél megnézi, hogy ki mennyit dolgozott, irt, hogy helyes, vagy a fejét csóválja. Még meglátja az én fehér lapomat. Gyorsan számítok valamit. — Tul vagyok ezen is.

10 óra. Óriási megkönnyebbülés, örömmámor; egy nagy kő esik le a szívemről, anélkül azonban, hogy nagyobb zajt csapna. Nem a szigorú, mogorva tanár jön be, hanem a kedves, a kedves, aranyos bácsika, akinek

legjobb tulajdonsága az, hogy rövidlátó. Nem néz árgusszemekkel az osztályra. Integetések, jeladások.

10 perc múlva... Óriási gyorsasággal, valóságos gőzerővel írva a példát. Sietek. Nemsokára kész lesz végre. Ugy látom jó, másutt is az az eredmény.

11 ó. Valaki kimegy. Nagyon rosszkedvűen, lehangoltan. 5 perc múlva bent van. Végignézi az osztályon. Már nem az az arc. Ugy látszik, fel van szerelve a felszerelendővel.

10 ó. 10 p. Kész van X (a nevét minék irjam ide) példája. Ez nagyon komoly fiú. Ragjong az algebráért. Pár év múlva legalább is főmérnök lesz. Azt mondják, hogy a felső-mathézist is tudja már. Kitelik tőle.

Utána 10—15 perces időközben adják be egymásután a fiúk a példákat.

En is fertig vagyok. — Már indulok beadni, mikor hátulról valaki szelíden meglökött.

Kérdi az eredményt. Leirom neki, oda-adom. 12 óra felé beadom a dolgozatomat. Sikerült!

U. i. Olyanféle hangok hallatszanak, hogy az érettségit el kellene törölni. Teljesen alá-írom a véleményüket.

Azaz hogy...

Tul a teljes érettségi vizsgálaton. Ez az-

Aprilis 8-án nyílt meg
Kálmán és Kálmán

Egész éjjel francia és magyar konyha.

Nagy Sándor-utca 4. szám.

Erdélyi Borozója

Kitünő erdélyi

Szolid és előzékeny kiszolgálás. 285

Fővárosi mintára
 pazar eleganciával
 berendezve! □ □

borkülönlegességek.

Nagy Sándor-utca 4. szám.

az a pénzösszeg, amit erre a célra egyáltalában adhatnak, nem jelentheti azonban a munkanélküliség statisztikáját.

Lehet, hogy Genfben, mely a munkanélküliség esetére való biztosítást a maga módja szerint kezeli, mások a munkaviszonyok és az is lehet, hogy a szakszervezetek hivatásuk magaslátán állanak. Nálunk azonban feltétlenül figyelembe veendőek ezek a körülmények, mikor arról van szó, hogy a közpénzeket bocsásunk rendelkezésre oly célra, mely a társadalmi békét lenne hivatva szolgálni, holott rossz kezekben az ellenkező céll fogja szolgálni.

A munkanélküliséggel és ennek orvosszereivel kapcsolatosan meg ne feledkezzünk a keresztény szakszervezetekről. A keresztény szakszervezetek is elismerik a sztrájkjogot, de ennek kezelésénél sohasem lépik túl azt a határt, mely etikai alapon határozza meg a bérharc jogosultságát. Keresztény szervezet lévén, az egész munkáskérdést a társadalmi béke biztosítása szempontjából kezeli és így feltehető, hogy a munkanélküliség esetére való biztosítást is a társadalmi béke biztosítására fogja fordítani. Annál is inkább kell ezt hangoztatni, mivel a fővárosi kormányzata ma olyan, mely a demokratikus haladás jelszava mellett a legerősebb szociáldemokráciát szolgálja. A fővárosi eljárása könnyen veszedelmes precedensül szolgálhat.

Az ujkori munkaviszonyok idézték elő a munkanélküliséget és mint minden a szocializmussal kapcsolatos kérdés, úgy a munkanélküliség is nehéz probléma. A munkához való jog elvéből ki-

folyólag a munkásnak megélhetését biztosítani kell. Ha nem adhatunk neki munkát, akkor segíeyznünk kell. Hogyan, miképpen, mily eszközökkel történjék mindez, ezek olyan kérdések, melyet állandóan foglalkoznak, egyesek, testületek, kongresszusok és törvényhozások, anélkül azonban, hogy végérvényes feleletet kaptunk volna. Anglia éppen most léptette életbe a munkanélküliség esetére szóló biztosítási törvényt, mely azonban tekintélyes terhet ró munkásra, munkaadóra és államra. Anglia megteheti, mi bajosan. A kérdés megoldását azonban nem téveszthetjük szem előtt, mert fontos szociális javak forognak kockán.

A főváros mozgalma bizonyára figyelmet érdemel, mert szociális érzékre vall és csak kívánatos, hogy minden érdekelt tényező közreműködésével a kérdés oly irányu megoldást nyerjen, melyből szociális haladásunk merítsen hasznot és erőt.

Holló Lajos mandátuma. Holló Lajos főlegyházi megválasztását a kisebbségben maradt Kazi József államtitkár párja petícióval támadta meg és a Kuria el is rendelte a vizsgálatot.

A vizsgálatot Istvánffy Lajos táblabíró vezette és május 27-én azt befejezván, a Kuria Zachár Emil kuriai bíró elnöklésével az ítélet kihirdetését mára, június 10-ére tűzte ki. Június 6-án a peticionálók újabb kérvényt adtak be, amelyben visszavonták a petíciót, de ez ellen Holló Lajos védője Aigner Adolf azért tiltakozott, mert tételes törvényes erejű rendelkezésbe ütközik, hiszen a Kuria az ügy tárgyalását már június 6-ika előtt fejezte be és az ítélet kihirdetését csak a hosszú indokolás megszerkesz-

tése miatt halasztotta június 10-ére. A Kuria tanácsa Zachár Emil elnöklésével ma kihirdette, hogy a petíció visszavonását tudomásul veszi, mert a feleknek eminens joga, hogy a petíciót a tárgyalás bármely stádiumában ítélet előtt visszavonhassák, de a kérvényeződök 30,000 korona költség megtérítésére ítéli el.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, június 10.

Návay Lajos alelnök fél 11 órakor nyitotta meg az ülést. Bemutatja Vasármegye feliratát a cselédnyugdíj tárgyában. Bemutatja Richter János indítványát a párbaj törvény szigorításáról. Interpellációt jegyeztek be Zboray Miklós a villamos mizériákról. Pető Sándor a fiumei sztrájk és Károlyi Mihály gróf az argentinai husbehozatal ügyében.

Sorra kerül

a kultuszterca

költségvetésének általános tárgyalása.

Popovics V. István: A kisdédvők mellett anya-tanfolyamok felállítását tarja szükségesnek. A kultuszminiszter figyelmébe ajánlja a községi és felekezeti tanítók memorandumát fizetésük javítása érdekében. A középiskolák túlszűfolttsága a lateiner pálya tultengését idézi elő s ennek megállítására ajánlja, hogy a miniszterium világoztson fel minden szülőt, arról a veszélyről, amely gyermekét a szellemi proletarizmus terén fenyegetheti. A délvideki középiskolákban nagyobb gondot kellene fordítani a szerb nyelv tanítására. A szerb vidéken nagytehetségű és magyar érzelmű ifjú kerül a fővárosba, de képességét nem tudja a magyar állam szolgálatában érvényesíteni, mert az állami hivatalok kezdő emberei nagyon szegényes javadalmazásban részesülnek. A szerb kultúra nagybecsűli és elsajátítani igyekszik a magyar műveltséget; magyar művek szép számmal jelennek meg szerb nyelven, szerb

után kellemes, boldog érzés! Le nem lehet írni szavakkal.

Minden érettségizett azt hiszi, hogy ő a világ közepe. Szájában cigarettát, kezében sétatobot. És boldog.

... Azért jó az érettségi, mert utána van: érettségi után.

La Ly.

Kávéházy vállalata.

Írta: Kálmán Jenő.

Kávéházy egy lila hajnalon üdén baktatott az angol szoba felé, amely százhárom lépcsőfoknyira feküdt a tenger színe fölött és amelyben egyetlen fényűzésre szolgáló butor-darab volt: a spaletta. A spalettával tudniillik elűzte a nap ragyogó fényét és egyiptomi sötétséget zsufozott össze az angol szobába, amelyben kevés butor zavarta a szabad közlekedést. Egy lelkiismeretes leltár másfél perc alatt végzett volna Kávéházy szerény otthonával, ahol pedig Kávéházy legragyogóbb álmait szokta aludni. Többek között az angol szoba szűk keretei rémesen kitágultak a falak mentén, amelyek természetesen pompás művészi képek lüggtek, egy hatalmas aranyozott könyvszekrény állott. Ez a könyvesház tele volt Kávéházy

házy diszkiadású műveivel, míg a tetején az ő átfinomult, márványból vésett képmása vonta magára a látogatók figyelmét. És mert Kávéházy alapjában véve szerény ember volt, ebbe a terembe képzelte el a baldachinos ágyat is, a nyújtózkodó jegesmedvebőrrel, itt helyezte el a párnás karosszékeket, a dohányzóasztalat, amelynek rejtekeiben illatos Uppmanok és Henry Clayok sorakoztak szépen egymás mellé. Itt jelent meg a térdnadrágos, borotváltképtű inas, aki diszkrét mesollyal jelentette Kávéházy-nak, hogy egy sűrűn lefátyolozott szépség vár bebocsátásra. Itt álmodta Kávéházy, hogy neki van modora is, finom, előkelő grandseigneurii modora, aminőt egyszer látott a Vigszínházban husz krajcárért.

Ilyen szép álmai voltak Kávéházy-nak az angol szobában, holott éjszaka, amikor együtt virasztott a többi titánnal a Lángész-kávéházban a csoda-piccolo mellett — amely azért volt csoda, mert mindig akadt valaki, aki helyett kifizette — mondom, éjszaka piszkos Dogenez volt, aki megvetette a fényt és a cifraságot, aki rojtos nadrágot és borotvátlan képet hordott és aki undorodott mindentől, amit nem ő csinált. Pedig semmit sem csinált, csak szeretett volna.

Kávéházy minden reggel dagadó izmokkal, hatalmas munkakedvvel indult haza az angol

szobába. Az izmai nem voltak valódi izmok, mindössze a kabát alatt fölgűrődött ingujj keltette ezt az illuziót és munkakedve nem volt valódi munkakedv. Mert mire följutott százhárom lépcsőfoknyira a tenger színe fölé, prolongációt eszközölt a saját lelkiismereténél és kezesként aláírta a saját tehetségét. Mert a tehetség előbb utóbb ugyis érvényesül, — gondolta Kávéházy — minek elsietni a dolgot? És nyugodtan hajtotta be a spalettát és nyugodtan hajtotta le a fejét.

Pedig mennyi minden volt abban a fejében. Agyának egyik baloldali rekeszében háromszáznegyvenegy társadalmi és történelmi dráma huzódott meg, vele szomszédságban hatszázöt regény, egy jobboldali agyvelőtekerésben ezerháromszázhatvenöt novella, azonkívül megszámlálhatatlanul sok aperzű, aforizma és hasonló apróságok. Ugyancsak más helyen huszonnégyezer összecsengő rimet tartott rak-táron, sajnos, nem szárazon, mert Kávéházy gyakran ivott és ilyenkor a gondolatai is el-áztak.

Kávéházy a lila hajnalon üdén baktatott az angol szoba felé. Megszületett fejében a megváltó terv, amely hozzásegíti majd álmait beteljesüléséhez, de mindamellett dolgoznia sem kell. Amikor ezt elgondolta, nagyot ütött botjával a saját fejére, aminek következtében az

Tavaszi és nyári cipőkülönlegességek

„KOBRAK“-nál

Helybéli és vidéki telefon: 847.

színészek magyar darabokat játszanak. A kormányának gondoskodni kell, hogy anyagi hozzájárulásával fejlessze ezt az irányzatot. A költségvetést elfogadja.

A kongregációk védelme.

Sághy Gyula: Popovicsot üdvözlő hazafias beszédéért. A vallási harcokat nem telegezetek, hanem a tulzó, destruktív internacionalizmus idezi elő. Megállapítja a humanus és a hamis internacionalizmus közti különbséget s az utóbbit éles bírálat alá veszi. Nem tartja helyesnek azt, hogy a képviselők egyes miniszteri hivatalnokok elmozdítását indítványozzák parlamenti beszédükben. Ha ezt a szokást meghonosítják, akkor egyik napon X, másik napon Y miniszteri hivatalnok elhelyezését teszik szóvá a Házban. Egy kongregációnak sem tagja, de kötelességének tartja kijelenteni, hogy *Várady Zsigmond nincs tisztában a kongregációk jogi fogalmával.*

Tiltakozik Barkóczy bárónak sok oldalról kívánt elhelyeztetése ellen, mert ennek a ténye illetéktelen beavatkozás volna a miniszter hatáskörébe. Azt a destruktív irányzatot, mely a szabadkőműves páholyokból indul ki, minden ellen, ami keresztény (ellentmondások jobbról) maguknak a zsidóknak kellene visszautasítaniok, mert ez különös színben tünteti fel a szabadkőművességet, amelynek többségét a zsidóság alkotja. Szól a zsidófelekezeti kérdéstről és annak mielőbbi megalkotását sürgeti.

Sümei Vilmos: Adják azt a pénzt, amit eddig a talpfákra költöttek a tamitóknak!

Sághy Gyula: Ismereti a harmadik egyetem kérdését. A javaslatot nem fogadja el.

Egry Béla (Justh-párti): A katolikus autonomia mielőbbi megalkotását sürgeti, mert ettől várja a vallási béke helyreállítását. Szól ezután a népiskolák és középiskolák reformjáról. A tanárkérdésben tiltakozik az ellen, hogy a tanárok szolgálati évét 30 évről 35 évre emeljék. Attér a harmadik egyetem kérdésére és sajnálatának ad kifejezést, hogy a kultusz budget a folyton növekvő katonai terhek miatt aránylag csak keveset, a szükséghez képest keveset, költöthet csak kulturális célokra. A har-

madik egyetemet Pécs számára kéri. Történeti okmányokkal és adatokkal bizonyítja Pécs jogosultságát a harmadik egyetemre. Elfogadja a javaslatot.

Enök indítványozza, hogy a görög szer-tartásuak pünkösdi ünnepek miatt legközelebbi ülését kedden e hó 13 án tartsa meg. Elfogadják. Átérték ezután az interpellációkra.

Zboray Miklós a Máv. vasutnál tapasztalható mizériák ügyében interpellált.

Pető Sándor a fumei hajós sztrájk ügyében interpellált.

Károlyi Mihály gróf az argentinai hus behozatala tárgyában kérdést intéz a földmiv. ügyi miniszterhez, hogy miért nem tiltakozott az ellen, hogy Ausztria 2000 tonnával lépte túl a szerződésben kikötött határt.

Serényi Béla gróf kijelenti, hogy a többlétszállítás tévedésen alapult és a magyar kormány megette azonnal tiltakozását.

Ülés vége fél 3 órakor.

A nyári szinkör sorsa.

A szinügyi bizottság ülése.

Erdélyi Miklós szinigazgató a szinügyi bizottság legutóbbi ülésén azon kérelmet terjesztette elő, hogy mentse fel a nyári szinkörben való előadások tartásának kötelezettsége alól, mert tönkre jut, ha a nyári szinkörben kell társulatával előadásokat tartani.

A szinügyi bizottság akkor nem tárgyalta a kérdést, hanem kimondotta, hogy írásban adja elő Erdélyi Miklós kérelmét s akkor tárgyalják.

Erdélyi Miklós be is adta írásban kérelmét s azt tegnap délután tárgyalta a szinügyi bizottság.

A múltkori ülés után azt lehetett várni, hogy zajos lesz a szinügyi bizottság ülése, azonban szép simán itt-ott kissé élesebb közbeszólásokkal akként teljesítették **Erdélyi Miklós**

kérelmét, hogy ez évben próbaképpen csupán 30 nap köteles a szinkörben játszani a szintársulat, amikor az igazgató jónak látja, azonban teljesen olcsó helyárakat kell a szinigazgatónak előterjeszteni, amely felett június 28-án határoz a szinügyi bizottság.

Főleg az olcsó helyáraktól várja a szinügyi bizottság, hogy a közönség látogassa a szinkört.

Azt mindenki beismerte, hogy a mai szinköri helyárak mellett kivánni is alig lehet, hogy a közönség megkedvelje a szinkört. Mert például amíg a téli színház bériete mellett a zsölye egy előadásra 1 koroua 80 fillérbe kerül, addig a nyári szinkörben 2 korona 20 fillér egy zsölye.

A szinügyi bizottság ülésén dr **Hoványi Géza** elnököl s jelen voltak: **Rimler Károly**, **Farkas Izidor**, **Stark Gyula**, dr **Adorján Emil**, dr **Olasz Béla**, **Köszeghy József**, **Schwarcz Izidor**, **Lukács Ödön**, dr **Pácz Sándor**, dr **Moskovits József**, **Juricskay Barna** jegyző és **Erdélyi Miklós** szinigazgató.

Dr **Hoványi Géza** hivatkozva az előző ülés határozatára, bemutatta **Erdélyi Miklós** szinigazgató beadványát, a nyári szinkörre vonatkozólag.

A beadványban **Erdélyi Miklós** szinigazgató kifejti, hogy annak idején remélte, miszerint a nyári szinkör jó lesz, de ezen reménye nem vált be, csalódott, mert a közönségnek nem kell az állandó színészet, a szinkörbe nem jár a közönség. A szinkör elhelyezése nem jó, távol van. Olcsó helyárakkal sem lehet eredményt elérni, mert kicsi a színház. Nem akarja teljesen beszűntetni a szinkörben az előadásokat, de kéri, hogy csak 30 előadásra kötelezessék, azonban 6 szabhassa meg, mikor játszik a szinkörben.

Dr **Adorján Emil** felemlíti, becsapták a várost, mikor azt hangoztatták, hogy a színészet létérdeke a nyári szinkör. Beugrasztották a várost. Öt hónapos nyári szezon helyett most 30 napot akar a szinigazgató. A kérelmet nem teljesíti.

Dr **Moskovits József** látja, hogy tévedtek, akik a nyári szinkör mellett voltak. A várakozás nem vált be s a szinkör mindég üres.

Rimler Károly elismeri, hogy tévedtek, mert a vidéki városok nem bírják el az állandó művészetet. Ott van Kolozsvár, a nagy nyári szinkörrel, ahol Janovics is kéri a nyári szinkörben való játszás kötelezettsége alól a felmentést. A nyári szinkört a szinigazgatók sürgették, de ők is tévedtek. Így ment bele a város, sőt az állam is a nyári szinkör építésébe. Nagyváradnak egy színházi közönsége van s ezt kimeríti a 8 hónapi téli szezon. Márkus Emilia is alig félig telt színházban játszik. Az igazgató kérelmét a tárgyalás alapjául elfogadja.

Köszeghy József kifejti, hogy nagyobb szinkört akartak, de a szinigazgató kérte, hogy kisebbre építsék. A szinkör jó helyen van s a város fejlődésével be is fog válni a jövőben. A kérelmet elfogadja, de korlátozzák azt, hogy a színháznál szükséges javításokra idő legyen.

Schwarcz Izidor az olcsó helyárak mellett tartja csak elérhetőnek, hogy a közönség látogassa a szinkört.

Farkas Izidor ez évre megadja a 30 napi játszást a szinkörben, de a szerződés megváltoztatásába nem megy bele.

Dr **Pácz Sándor** azt kérdi, hogy a szinkör építésébe van-e hiba, mert ha igen, azt kell helyrehozni. Felveti, hogy a nyári szinkör

egyik krakéler regény átfordult az aforizmak és ötletek közé, ahol nem kis zavart idézett elő. Szerencsére sok lud disznót győz és az aforizmak nagyrahezen kitudskolták a garázdalégényt, mire helyreállott a harmónia Kávéházy fejében. Erre különben is szüksége volt mert Kávéházy nagyot gondolt. Ezt:

— Ennek a sok kicsnek, mely a természet pazar adományaként fölhalmozódott a fejében nem szabad elkallódnia. Ezt közkinccsé kell tenni, mert egyedül magam úgy sem tudom feldolgozni. Tehát, hogy némi hasznót is hajtsom a dolog, irodalmi ötletkölcsonzó vállalatot fogok nyitni.

Ezt mondta Kávéházy és azon a reggelen csoda történt. A spaletta nem teljesítette megszokott kötelességét és csodálkozó nap-sugarak szaladgáltak az angol szoba ablakán keresztül Kávéházy fejére, aki az asztalnál ült és levelet fogalmazott. Ilyenformán:

T. Cim.

— Imádozt hazánk szegény irodalmának használatát, ehatároztam, hogy a fejemben fölgülemlett óriási ötletanyagot áruba bocsátom. Teszem ezt azért is, hogy ötlet szegény költő- és íróársaimnak a kenyérkeresés nehéz gondját megkönnyítsem. Aki engem ismer, az ismeri egyuttal azt az óriási dráma-, regény-, novella-, esszé-, aforizma gondolat-halmazt, amelyet raktáron tartani szerencsém

van. Olcsó, de jó áru és pontos kiszolgálás, ezek a főelveim, azonkívül természetesen t. vevőimnek a legteljesebb diszkréciót is biztosítom

Abban a reményben, hogy t. cimét sikerült ezen minden tekintetben szenzációs állapot részére meghódítani, vagyok a t. cimnek

alázatos szolgálja

Kávéházy Kázmér,

az első magyar irodalmi ötletkölcsonzó vállalat tulajdonosa.

Kávéházy története ezután drámai lüktetéssel haladt a vég felé. Este Kávéházy kiirt kétszáz címet a cím- és lakjegyzékből. Harmadnap akadt egy naiv pitecér, aki a pompás vállalat reményében 6 korona 50 fillér értékű részvényt jegyzett bélyegköltésre. Ugyancsak aznap este betévedt Kávéházy egy másik kávéháza, ahol a 6 kor. 50 fillért sikeresen beitta. Negyednapra megbukott Kávéházy vállalkozása, az Első Magyar Irodalmi Ötletkölcsonzó Vállalat, amely pedig arra volt hivatva, hogy imádozt hazánk pangó irodalmát egy csapásra föllendítse. Megbukott főképpen azért, mert Kávéházy, a háromszáznegyvenegy dráma, hatszázöt regény, ezerháromszázhetvenöt novella, megszámlálhatatlanul sok ötlet és huszonnégy ezer összezsengő rim tulajdonosa nem talált egyetlenegy ötletet, amelynek segítségével vállalatát üzembe hozhatta volna.

Telefon 8.

Gyümölcs-szállításhoz való kosarakat nagyban és kicsinyben, friss töltésű mindennemű gyógy- és ásványvizeket csakis

JANKY ANTAL
utódánál szerezhet be.
Telefon 8.

helyéi magasabbak, mint a színházban, s ez a baj. Eppen a szegényebb népek szabnak magasabb árakat. Ha olcsóbb helyéi lesznek, látjuk meg, hogy távol marad a közönség a színházról.

Dr Adorján Emil szintén olcsóbb helyéi kíván, hiszen nem nyereség volt a cél a színház építésénél, hanem hogy ne költözék a színház.

Dr Hoványi Géza rámutat, hogy a bizottságnak kötelessége a színházat támogatni s ha baj van, segíteni azon. A társulat itt marad nyáron is. Az igazgató 30 napi kötelezettség kimondását kéri. A színház kicsi, az tény. Hogy nem jó, arról meg kell győződni. A színházgató a jövőre kéri a 30 napi minimumot.

Erdélyi Miklós kijelenti, hogy mindent megtesz a közönség érdekében. Téved ő is. Csak azt kéri, hogy ne legyen kénytelen július 1-től augusztus 15-ig a színházban játszani. A helyéi leszállítja.

Hoványi Géza indítványozza, hogy próbaképen ez évre adják meg a 30 napot, az igazgató tetszése szerinti időre. Ha látják az eredményt, az ősszel határozhatnak a jövőre nézve. De már most le kell szállítani a helyéi árakat.

A színházi bizottság ezután elhatározta, hogy a 30 napi kötelezettséget ez évre megadja, az igazgató tetszésére bízván, mikor tartja a színházban az előadásokat. Azonkívül a leszállított helyéi árakra nézve a színházgató tegyen propositiót, amelyet a június 28-án tartandó színházi bizottsági ülésen tárgyalnak.

A Szigligeti Társaság választmányi ülése.

A Szigligeti Társaság választmánya tegnap d. u. 4 órakor a Gazdasági és Iparbank helyiségében ülést tartott. Jelenvoltak: Rádó Ödön elnök, dr Hoványi Géza alelnök, Kozári Gyula, dr Adorján Ármán, dr Krüger Aladár, Sas Ede, Láng József.

A választmányi ülés első sorban a közgyűlés előkészítésével foglalkozott. A közgyűlés határidejét jun. 25. d. e. fél 12 órára tűzték ki, s annak tárgysorozata a következő lesz:

Evi jelentés, a számvizsgáló bizottság jelentése és a költségelőirányzat, végül a megüresedett egy választmányi tagsági hely s a megüresedett bizottsági helyek betöltése.

Az évi jelentést Sas Ede főtitkár készíti el, a betérjlesztett zárszámadást és költségvetést elfogadják. A közgyűlés előkészítése kapcsán szóba került a Szigligeti szobor ügye is.

Dr Hoványi Géza alelnök, mint a Szigligeti szoborbizottság elnöke betérjlesztette jelentését, mely szerint a szoborra befolyt 7637 korona és ennek 512 korona kamata, összesen 8149 korona, Margó Ede szobrász a szoborrot 8000 koronáért készíti el, a szobor költségei tehát fedezve vannak. A művész a szobrot munkába vette s igéri — igaz, nagyon régóta igéri — annak mielőbbi befejezését.

A jelentést a választmány tudomásul véve, elhatározta, hogy mivel a szobor felállítására 800 koronába fog kerülni, amiből körülbelül 600 korona fedezetlen, a gyűjtést folytatni fogja s Nagyvárad városát megkéri, hogy a szobor felállításához 500 koronával járuljon hozzá.

A betérjlesztett okmányokat a választmány

átvizsgálta, azokat elfogadta s egyben a sikeres gyűjtést dr Hoványi Géza alelnöknek köszönetet szavazott.

A választmányban megüresedett Mezey Mihály elhalálása folytán egy hely, erre a helyre Serényi Gusztávot fogja a választmány ajánlani. Az ünnepély rendező bizottság helyettes elnökének Láng Józsefet, a művészeti bizottság elnökének Huszella Gyulát, helyettes elnökének dr Némethy Gyulát ajánlja a választmány.

Biharvármegyéhez kérvénnyel fordult a társaság évi segélyért. A vármegye négy sorban válaszolt, a négy sor azonban négy szóval is kifejezhető: irodalomra pedig pénz nincs. Tudomásul véve, emlékezet okáért a társaság irattárában megőriztetik.

Kijelentette az elnök, hogy dr Adorján Ármán alelnök elkészítette Nagyvárad város nyilvános könyvtárainak szervezetéről és vezetéséről szóló szabályrendelet tervezetét, melyet a város közgyűlése legközelebb tárgyalni fog.

Végül új tagoknak megválasztották dr Kármán Elemér kir. ügyészt és dr Pelle János ügyvédjelöltet.

Gábel Jakabot elítélték

A két napig tartó tárgyalás után ma este hozta meg a bíróság ítéletét, mely szerint az esküdtek igazmondása alapján Gábel Jakabot 500 korona fű, 200 korona mellékbüntetésre ítélte a kir. törvényszék. Az ítélet, ha meglepetést éppen nem is keltett, mert akik jelen voltak a tárgyaláson, számítottak rá, de sajnálkozást igen, mert közbecsülésben levő embert ért, aki tollát nem szokta mások alaptalan megbántására használni.

A mai tárgyalásról részletes tudósításunk a következő:

Gábel Jakab szenzációs sajtópere oly nagy érdeklődést keltett, hogy a mai napon zsutolt terem mellett folyt a tárgyalás. Mindenki kíváncsian várta, hogy mi lesz az eredménye a fűrdőleveleknek. Ma délelőtt tovább folyt a tanukihallgatás. A tanuk mindegyike, kik járatosak Borszék-fürdő ügyeiben, azt vallotta, hogy az ott előforduló miszériáknak nem oka a fűrdőorvos.

A többek közt kihallgatták Patka Ferenc fűrdőpénztárost, aki a leghatározottabban állította, hogy a fűrdőkért az orvos nem kapott percentet. Ő végezte a könyvvezetést, azonban az orvos javára semmiféle percentet soha nem irt be. Vallomására esküt tett Szatmáry István dr gyógyszerész azt vallja, hogy orvosi rendelet nélkül nem lehet azokat a fűrdőket használni.

Ezután néhány vizsgálat során tett tanuvallomás jegyzőkönyvét olvassák fel. Ezzel a bizonyítási eljárás be is fejeződött. A védő még többek között Sós vendéglőst. A kir. törvényszék azonban az indítványt elutasította.

Délután 3 órakor folytatták a tárgyalást. Elsősorban a két kérdést szövegezték meg.

Azután a magánvádoló képviselője Kabos Béla dr mondta el vádbeszédét. Rámutat arra, hogy egy terhelt adat sem merült fel a fűrdőorvos ellen. Bizonyítani igyekszik, hogy az

egész cikk magánérdek műve. Kéri a vádlott elítélését.

A vádbeszéd nagy hatást tett az esküdtekre.

A vádbeszéd után dr Kotzó mondta el védőbeszédét. Igyekezett bizonyítani, hogy a köz érdekében írta Gábel Jakab azokat a leveleket.

Végül Gábel Jakab szólott néhány szót az esküdtekhez.

Hivatkozott az ő egész közéleti, újságírói működésére, kijelentve, hogy minden működésében a közjó irányította.

Az elnöki resumé után visszavonultak az esküdtek és közl egy órai tanácskozás után fél 8 órakor hozták meg a verdiktet, a kérdésre igennel feleltek.

Ezután a bíróság rövid tanácskozás után meghozta a fentebb közölt ítéletet.

A védő semmisségi panaszt jelentett be.

Oberwalder és Ladstädter
udvari kalapgyárosok
szalmakalap készítményei legkedvezőbben
REICHARD áruháza
czégnél kaphatók.

115 A

UJDONSÁGOK.

* **Személyi hír.** Dr Hoványi Géza országgyűlési képviselő ma a fővárosba utazik.

* **Biharvármegye az urnapi körmeneten.** Miskolczy Ferenc dr főispán tegnap átiratot intézett az alispánhoz, mint a vármegye első tisztviselőjéhez az urnapi ünnepély tárgyában. Az átirat szövege a következő:

Alispán ur!

Ertesítem alispán urat, hogy a folyó hó 15-ére eső Urnap ünnepén a helybeli lat. szert. székesegyházban reggeli 8 órakor lesz az ünnepélyes istentisztelet, egybekötve a szokásos körmenettel, melyre közvetítéssel alispán urat és Biharvármegye tisztikarát gróf Széchenyi Miklós lat. szert. püspök ur őnagyméltósága meghívja.

Nagyvárad, 1911. június 8-án.

Miskolczy sk.
főispán.

* **Az Oltáregyesület kiállítására.** A még csak másfél év óta fenálló Nagyváradai Oltáregyesület a jövő héten második kiállítását fog a nagyközönség elé lépni. Amit a szorgos kezű uri hölgyek a szerdai munkadélutánokon produkálnak, a különféle egyházi ruhák most kerülnek közszemlére. E szép kézimunkák ékesen beszélnek arról, hogy a váradai Oltáregyesület tagjai nem hiába töltik az időt a munkadélutánokon. A kiállítás megnyitásának különös érdekességét kölcsönöz, hogy azt gróf Széchenyi Miklós püspök személyesen fogja végezni. A kiállítást a Koldusápoló és Szent László

Üzletáthelyezés!

Van szerencsém a tisztelt vevőközönséget értesíteni, hogy a Szent László-tér Kishídőnél 9 éve vezetett

vászon és fehérnemű üzletemet

folyó évi február 1-től a tuságos házbéremelés miatt a Bémer-téri gyógyszerész mellé, a volt Hegedűs János-féle üzlet-helyiségbe helyeztem át.

Midőn a tisztelt vevőközönség eddigi szives pártfogásáért hálás köszönetemet fejezem ki, kérem ugyanazt a jövőben is, — részemről ezután is szigorú elvem marad a pontos és lelkiismeretes kiszolgálás. Kiváló tisztelettel

Strohmayr Pál
Nagyvárad, Bémer-tér.

figyermek menedékház Szaniszló utcai épületében rendezik, a megnyitása most szerdán f. hó 14 én délután 5 órakor fog végbemenni

* **Ausztria-Magyarország és az albán lázadás.** Resid pasa, a bécsi török nagykövet, tegnap délután megjelent gróf *Aehrenthal* közös külügyminiszternél és vele hosszasan tanácskozott az albán helyzetről. Ausztria-Magyarország ragaszkodik azokhoz, a miket örgróf *Fallavini* konstantinápolyi nagykövetségünk a török kormánynak bejelentett és további eljárását a től teszi függővé, hogy mennyire fogadják meg Törökország azokat a jóindulatu tanácsokat, amelyeket a monarchia adott neki.

* **Ezüst menyegző** Kedves, szép családi ünnepük volt tegnap *Mazalik* József zene-tanárnak és nejének. Ez alkalommal ünnepelték ezüst lakadalmukat, gyermekeiktől és tisztelőiktől környezve. A Szent László templomban folyt le az ünnepség s dr *Vucskics* Gyula esperes plébános megáldotta a negyedszázad óta boldog egyetértésben élő házaspárt.

* **Habár Mihály ügyét megújítják.** Budapestről jelentik: Egy hírlapíró előtt Gál Jenő Habár Mihály védője azt a kijelentést tette, hogy Habár Mihály újrafelvételi ügyében a kellő lépéseket meg fogja tenni.

* **Árlejts a városnál.** A Vilmos tüzérlaktanya kibővítésére tegnap tartották meg az árlejtést a városházán. A munkálatoknak még ez évben el kellene készülni, azonban a vállalkozók csak a jövő tavaszra hajlandók az építést elkészíteni. Az ajánlatokat, mivel műszaki számítások szükségesek, mert egyes szakmunkákra is érkezték be ajánlatok, a mérnöki hivatal fogja áttekinteni. A beérkezett ajánlatok a következők:

1. Incze Lajos és Tsa az összes munkálatokat 285,889 K 90 fill. vállalja. Építési határidő 1912. május 10

2. Reisinger József az asztalos, mázoló és lakatos munkák kivételével a többi munkálatokat 264,139 K 55 fillér. Építési határidő 1912 május 1.

3. Rendes Vilmos a föld-, kőműves-, elhelyező-, ács-, kőfaragó-, cserepező-, csatornázó-, vas és kőöntvény munkálatokat 233,804 K 26 fill. Epi ési határidő 1912 febr 1.

4. Goldberger Lajos bádógos munkákra 14,529 korona 10 fillér és 3 százalék engedmény.

5. Fey Rezső bádógos munkákra 16,098 korona 95 fillér és 2 százalék engedmény.

6. Tóth Kálmán bádógos munkákra 14,466 kor. 77 fill. és 3 százalék engedmény.

7. Vicsay Testvérek a lakatos és vas munkákra 17,731 korona 96 fillér és 1 százalék engedmény.

8. Pethő Zsigmond a mázoló munkákra 2955 kor. 59 fill.

9. Kondor Dezső a csatornázási munkákra 1,990 kor. 80 fill.

* **Léghajós gyakorlatok Biharmegyében.** A cs. és kir. hadi léghajózási osztály, ez év július havában *Debrecenben* gyakorlatokat tart. Itt fogják kipróbálni az új léghajó csapatok működési képességét s egyelőre a léghajókon *Temesvárig* fognak patulirozni. Az érdekes gyakorlatokon jelen lesz a hadtestparancsnok és honvéd kerületi parancsnok is.

Ugy értesülünk, hogy a külföldi államok példájára az ország több városában lesznek ilyen érdekes gyakorlatok, sőt *Biharmegyében, a mészhegyeken* még robbantási kísérleteket is fognak tenni. Debrecenben az alföldi ionáság légkörét és a léghajók alföldi erejét fogják ki-kémleni. A hadvezetés körében különben — mint hírlik — most oly irányu törekvés jutott felszínre, hogy a meddő és valósággal illuzorius, de amellet óriási költiséggel járó hadgyakorlatok helyett, kizárólag a gyakorlat terére lépjenek át, mint ahogy azt a japán hadsereg is teszi. A parádés gyakorlatok helyett a honvédség szellemében most a taktikai gyakorlatokra térnek át, amelyeknek háboru esetén a haderő valóban és minden tekintetben hasznát veheti. A modern hadászati technika tökéletesítését célozza a léghajó gyakorlat is, melyben nemcsak a debreceni közönségnek, hanem vármegyénk egy részének is lesz alkalma gyönyörködni.

* **Járvány a megyében.** A tenkei főszolgabíró tegnap jelentést tett az alispánhoz, hogy *Feketegyőrös* községében a kanyaró egyszerre 14 esetben lépett fel. A megfelelő intézkedéseket fogantatosították.

* **A villám pusztítása.** Tegnap éjjel borzalmas égháború dühöngött *Csiffa* felett. Alig hogy besötétedett, nyomban hatalmas felhők borították az eget s kezdetét vette a zivatar, mely oly nagyarányu volt, hogy megfélemlített mindenkit. A folytonos dörgés közé egyszerre a vészharang kongása és dobpergés vegyült, mely az utcára gyűjtötte az erobereket. A villám *Kriszán* János pajtájába csapott és azt lángba borította. *A pajtában 12 ember aludt*, akik mit sem tudtak a villámcsapásról. A pajta előtt *Kriszán Pál* aludt, aki akkor ébredt fel, mikor a tető már lángokban állott, s megvilágította az udvart. A felébredt ember nyomban felköltötte rokonai, akiknek éppen csak annyira idejük volt, hogy ki tudtak menekülni az égő házból. A ház teljesen leégett. A fellármázott lakosság megkísérelte a tüzet eloltani, azonban az utóbbi napok melege annyira kiszáritotta az épületet, hogy megmentéséről szó sem lehetett.

* **A pósalakai tűz.** Pósalakán szerdán vigyázatlanság folytán nagy tűz pusztított. A tűzről tegnap tett jelentést a járási főszolgabíró. E szerint a tűz 22 házat pusztított el s földönfutóvá tett 22 családot. A kár 20—25000 korona. A tűz keletkezésének az volt az oka, hogy a gyermekek gyufával játszottak s valamelyik gondatlanul eldobott egy égő gyufát. A tűz nagyarányu pusztítása az utóbbi napok szárazságában és abban keresendő, hogy a lakosság a tűz keletkezésekor a mezőn tartózkodott.

* **A körorvos és a gyógyszerész.** Lázis érdeklődéssel tekint jelenleg a mezőtelegdi lakosság az ottani körorvos és gyógyszerész között keletkezett differenciák elintézésére elé. A differenciák pedig olyan súlyos természetűek, hogy a dolog már az ügyészséget is foglalkoztatja. A mezőtelegdi gyógyszerész *Szűcs* Samu ugyanis feljelentést tett dr *Grünbaum* Lipót körorvos ellen család miatt. A gyógyszerész azzal vádolja a körorvost, hogy az az országos

betegápolási alap terhére olyan egyéneknek is rendelt gyógyszert, akik a községi nyilvántartásokban nem fordulnak elő, sőt vagyonos emberek is. Az orvos ezenkívül a betegeknek ugyancsak a fenti alap terhére speciális gyógyszereket is rendel, ami nincs megengedve. Sőt a feljelentés szerint egy betegnél a rendelt gyógyszer különlegességet nem engedte a beteggel felhasználtatni, hanem azt elvette tőle és ő maga használta fel. A gyógyszerész család miatt kéri a körorvos megbüntetését. Alig érkezett be az ügyészségre a feljelentés már nyomon követte azt a körorvos feljelentése. Dr *Grünbaum* az orvosi vévények szabálytalan kezelése miatt tett feljelentést *Szűcs* Samu ellen. A feljelentések alapján megindult az eljárás.

* **Debrecen a bihari automobilon.** Debrecen város rendőrségének sok baja van az automobillokkal. Már kétszer tett panaszt Biharmegye alispánjához, hogy ott olyan járművek futkosnak a körutakon, melyeknek nincs meg a közlekedési engedélyük. Ez tulajdonképpen nem volna nagy baj, de rendszerint az ilyen gépek okozzák a legtöbb balesetet. A debreceni rendőrfőkapitány tegnap ismét figyelmeztette erre az alispánt s egyidejűleg határozottan kijelentette, hogy a jövőben minden engedély nélkül járó autómobil által okozott bajért a biharmegyei hatóságokat teszi felelőssé és ellenük megindítja a büntügyi vizsgálatot. Ha pedig az alispán nem intézkedne az engedélyek megváltatása iránt, úgy a belügyminiszterhez tesz feljelentést. Igaza van a debreceni rendőrségnek, csak hogy szem elől téveszti azt, hogy nem minden bajt csináló autómobil biharmegyei tulajdonosé, mégha Biharmegyéből megy is át Debrecenbe.

* **A régi vármegye embere.** Biharmegye jegyzői karának egyik legöregebb tagja adta be tegnap a vármegyéhez nyugdíjaztatása iránti kérelmét. A kérelemben egy egész regényt ír le *Seimon* Gábor jegyző, aki elmondja a vármegyéhez való kerülése előtti időket és az azóta teljesített szolgálatokat. Végezetül kijelenti, hogy ő még a régi vármegye embere s a mai súlyos felelősséggel járó s a régiekhez hasonlíthatatlan több képzettséget követelő jegyzői állás viselésére nem érzi magát képesnek. A nyugdíjazás iránti kérelmet a szeptember havi közgyűlés fogja tárgyalni.

* **Rotschild Nagyváradon** Városunknak, mintha valami nemzetközi központ volna, sűrűn van alkalma idegenek fogadásához. Igen élénk a látogatás Galicia felől, szerencsére azonban az idegen forgalom értékesebb elemeket is hoz a Körözs partjára. Vannak ugyan benszülött nevezetességeink is, mint a cukor-, divat- és gallér- király, kik maguk koronázták magukat királyokká, de a Gothai almanachban fel nem található, azonban révta utcáinkat többször valóságos felség, a szomáli alkirály *Inger* (Singer) ő Felső és más exotikus urak is. A nagy pénzkirály: *Rotschild* fia szintén volt vendégünk több alkalommal, most pedig már nemcsak a vendégkönyvben fog szerepelni e nevezetes név, hanem a város rendes lakói között is, mert megtelepedett Váradon egy *Rotschild* és pedig — a mi jó ómen — a Kolozsvári-utcán. Nem vörös a cégére, mint a nagy bankárok ösének Frankfurtban, hanem fekete és a mestersége is igen prózai s nehezen vezet báróságához: amennyiben a váradai *Rotschild* a *cipéscipar* nemes munkásai közé tar-

Meglepő köterejű.

Rendkívül kiadó.

Kitűnő és olcsó.

PORTLAND-

SCHAUMBURG-LIPPE herceg beremendi gyárából

CEMENT

KONDOR DEZSŐ, Nagypiacz,

FÜCHSL-PALOTA, Telefon 969.

Cementcsövek, fedéllemez, elszigetelőlemez, aszfalt és cement munka. Mintákat ingyen küld

tozik Remélhetőleg a neve jó reklám lesz foglalkozásához, mert nem utolsó dolog, mikor az ember cipőjét egy Rotschild állítja elő.

* **Panasz az adós jegyzők ellen.** Gáspár Izidor dr budapesti ügyvéd tegnap panaszt intézett az alispánhoz. A panaszban elmondja az ügyvéd, hogy az utóbbi időben nagyon sokszor megtörténik, hogy az adós jegyzők, akik ellen pert indított, a bíróság végzéseinek átvételét elismerő tértivevényeket nem küldik vissza a bírósághoz, mi által a felperes megkárosítását idézik elő. A feljelentő ez alkalommal Fazekas Géza örvéni jegyző ellen emelt panaszt hasonló ok alapján és kérte a jegyző ellen a fegyelmi vizsgálat megindítását.

x **A püspök-fürdői galamblovész után.** A Püspök-fürdőben e hó 8-án megtartott galamblovész versenyen 9 díj közül 6 Ladányi József nagyvárad puskaműves mester fegyvereivel nyertett el és pedig 2 első díj, 2 második díj és 2 harmadik díjjal. Üzlet Nagyvárad Rákóczi-ut Moskovits palota. M. kir. lőporáruda, telefon 269.

A budai gyógyforrásokból fakadó **Ferencz József-keserűviz** már kis adagokban használva is nehézség nélkül, biztosan, hashajtólag hat. A Ferencz József-víz ellentétben a legtöbb vásári módon feldicsért, külsőleg nagyon tetszetős, de sokszorosan túlfizetett hashajtó készítményekkel, sem a belek nyákhártyáját nem izgatja, sem rosszulletet, hányást, kólikát, vese vagy idegizgalmat nem okoz. — Kapható gyógytárakban és fűszerkereskedésekben. A Szétküldési-Igazgatóság Budapesten.

* **Vasárnap a Püspökfürdőben** Ma vasárnap eleven élet lesz a *Püspökfürdőben*. Az üdülni, szórakozni vágyó közönség, árnyasabb, kelemesebb helyre nem is mehet, mint az erdő övezte, tiszta levegőjű *Püspökfürdőbe*, ahol új erőt, életkedvet nyújt a köznapi munkában elnyomott városi közönség. **Kernács János**, a fürdő agilis derék bérlője nagy gondossággal ügyel arra, hogy minden vendég otthonosan érezze magát s a legnagyobb figyelemmel legyen kiszolgálva. A Püspökfürdő konyhája és italai messze földön híresek s így ha a közönség igazán kellemesen akarja eltölteni vasárnapját, a Püspökfürdőbe rándul ki.

Hölgyeim!

Kelim, gobelin és Smyerna ujdonságaimra felhívom figyelmüket. Okvetlen nézék meg. ::

TÁTRAY GUSZTÁV
Rákóczi-ut 4. sz. — Telefon 783.

Reggelizés előtt félpohár
Schmidthauer-féle
Használata valódi áldás gyomorba-
jásoknak, székszorulásban szenvedőknek.

Kapható Nagyvárad és vidékén minden gyógyszertárban és jobb fűszerüzletben.

Ifj. Rimanóczy Kálmán műbutorgyára

Városi raktár Fő-u., Rimanóczy-palota.

Állandó butorkiállítás. Egyes butor-darabok avagy egész lakásberendezések, iparművészi tervezések és költségvetések díjmentesen eszközöltetnek. Új szerkezetű service-asztalok mahagoni, palisander és citromfából. A Zsolnay-féle gyárak kizárólagos képviselője, eredeti gyári árak mellett.

x **Német magyar nevelőnő**, ki az elemi, polgári, zongorát oktatja és a háztartásban segédkezik, állást keres. Ajánlatokat kér «Nevelőnő» címén a kiadóhivatalba.

Siessünk

Radó és Kertész

női divatruházába, Kossuth-utca 2. szám,

ki lettár miatt nagy occasiót rendez, hol a következő cikkek kerülnek **olcsón eladásra**.

Mosó grenadinok, batistok, selymek, pouplinok, ruhavásznak, francia delainok, ruha díszek és még sok más itt fel nem sorolt cikkek. — **Most sok pénzt megtakaríthatunk**, ha megyasszonyi kelenyénket itt vesszük.

x **Gyakornok kerestetik.** Jó házból való polgári iskolát végzett fiatal ember gyakornoknak felvétetik. Czim a kiadóhivatalban.

Értesítés.

Van szerencsénk a mélyen tisztelt háztulajdonos urak becses tudomására hozni, hogy **Óváry Lajos kályhás üzletét** átvettük s az eddigi szolid alapon folytatjuk

ÓVÁRY TESTVÉREK

cég alatt.

Kiváló jóságú modern és izléses kályhákkal, pontos kiszolgálással és becsületes munkával óhajtuk továbbra is mélyen tisztelt megrendelőink elismerését kinyerni s a boldogult elődünk által szerzett bizalmat továbbra is fentartani. A legdivatosabb és legegyszerűbb kályhák

cserépkályhák

állandóan raktáron vannak.

Javítási munkák a legrövidebb idő alatt eszközöltetnek. Nagybecsű megrendeléseiket kérve, vagyunk tisztelettel **Óváry Testvérek kályhás iparosok**

(Óváry Lajos utódai).

Csengeri-utca 27. szám.

Kolosváry Sándor

ékszerész, arany és ezüstműves üzletét

folyó év május 1-én helyezte át míg az építkezés tart Nagyvárad, Rákóczi ut 5. sz. Veiszlovits házba, az Orsolya zárda templomával szemben.

x **Néhai főtisztelendő Makutz Ernő** hteol. könyvtárát míg a készlet tart *olcsón* kiárusítom. Benkő A. könyvkeresk. Rákóczi-ut 10 sz.

CZAPFALVI JÓZSEF

mázoló, épület és butorfestő

Nagyvárad, Nagy Sándor-utca 11 szám.

Helyi és vidéki telefon szám: 1001.

Elvállalok minden e szakmába vágó munkát u. m.: fa- és márvány utánzat készítését, épület, üzleti, kávéházi és gyógyszerári berendezések és butorok festését, kerti butorok zománcozását és porcellán utánzást. Vidék megrendeléseket a legpontosabban készítek

Tisztelettel

358

Czapfalvi József.

x **Tavaszi vásár.** Tisztelettel értesítem a mt nagyközönséget, hogy a csillár és fémáru gyártást megkezdem s ennél fogva raktáron levő csillár készletemet helyszűke miatt gyári áron, sőt normális elfogadható áron elárusítom. Régi csillárok átalakítása galvanizálása, fémáruk rezezése, nickelzése, butorvasalás, portáldiszek stylszerű készítése rajz és terv szerint. *Stern*, Bémer-tér, Telefon 556.

Legelegánsabb és
:: legmodernebb ::

fényképek

külföldi tanulmányok és ta-
:: pasztaatok alapján ::

Molnár Jenő

(nianeke utóda) műtermében.

x **Álmatlanság ellen** a »Certus« a legjobb, mert nemcsak a poloskát, de a petéket is megöli. Angol készítmény 80 fillér. Kapható: az Újvárosi drogueriában.

Igmándi keserűviz

Az elrontott gyomort 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza
Kis üveg 40 fill.
Nagy üveg 60 fill.

FLEGMAN

grenadinjai

a legszebbek és legjobbak.

Tudósítás!

Tudatni kívánom az igen tisztelt eddigi megrendelőimel és az elegáns ruhákat szerető uri közönséggel, hogy a tavaszi és nyári szöveteim megérkeztek. Angol és belföldi szövetekben oly nagy választékkal rendelkezem, hogy bármelyik fővárosi céggel felveszem a versenyt, ugyiszintén az előállításban is, ami a saját vezetésem alatt történik.

Nagybecsű pártfogást kér

FRIEDLÄNDER

angol uri szabó cég

Nagyvárad, Szent János-utca 4. sz.
Mintákkal kívánatra háznál szolgálok.

Törlesztéses kölcsön:

Feltételek:

Teljes árfolyam
5.65 annuitás.

LÁSZLÓ ERNŐ

bank és kereskedelmi irodája
Nagyvárad, Lévy-palota,
Ezredévi emlék-tér sarok.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Vasárnap d. u. Aranyvirág. Este Kaméliás hölgy. (Márkus Emilia vendégtellépte.)

Hétfő: Vig özvegy. (Palásthy Sándor első fellépte.)

Kedd: Gül Baba. (Palásthy Sándor második fellépte.)

Szerda: Böregér. (Palásthy Sándor harmadik fellépte.)

Csütörtök: d. u. Babuska. (Horváth Mici fellépte); este Koldus gróf. (Palásthy Sándor negyedik fellépte.)

Nóra. Talán legszebb darabja Ibsennek Nóra és talán ennek a címszerepe a legjobb alakítása Márkus Emiliának. Ebbe a szerepbe bele lehet ütni mindazt, ami az igazi művészt teszi. Nóra jelleme maga egy bájos költemény, mely könnyed stíffakkal kezdődik és tragikai sorokkal végződik. Márkus Emiliában mindkettő mesterére talált. Nóra átalakulását vidám, gyermeketeg lelkű asszonyból komoly, az életet csaknem filozófusi szemüvegen át néző nővé úgy képzelte el Ibsen, mint ahogy azt Márkus Emilia élénk varázsolta. A mi talán

talán ebben az átmenetben és a mi talán nem teljesen kibékítő a megoldásban, helyesebben a megoldás elmaradásában: azt Márkus Emilia a lehetőséghez képest elegyengette, elsimította. Olyan apró, finom részletekig kidolgozott és az életből ellesett, valódi vonásokkal felékesített alakítás, mint Márkus Emilia Nórája, igazán ritkán lehet látni. Nem csoda, ha a közönség ehalmozta őt teiszésnyilvánításával és ha a színház is sokkal jobban megtelt, mint mostanában szokott.

Az itteni szereplőkkel is meglehetünk elégedve. Márkus Emilia hozzá nem méltatlan keretben mutatta be egyik legjelesebb alakítását. *Tóth Elek* a férj szerepének higgadt, csaknem hideg komolyságát és mégis mély-séges beasóságát teljesen át tudta éreztetni. *Günther* nem rokonszenves szerepét *Hunyady* vállalta és vitte teljes sikerre. *Sik Rezső* orvosánál nemcsak a megfelelő jó játékot, hanem a találó, kitűnő maszkot is ki kell emelnünk. *Angyal Ilka* kis szerepben is értékes alakítást tudott nyújtani. A rendezés megfelelő.

Vas és rézbutor

gyári rakatári

Székrenyág 3 matraccal 19 korona
Sodronybetét 10 korona
Rézkarniss 5 korona

Gyermekágy 24 koronától feljebb, kapható
Kohn Adolf
vaskereskedőnél Nagyvárad, Kossuth-utca
10 sz. Telefon 636.
Tanuló fizetéssel felvétetik.

S P O R T.

A főgimnázium versenye.

Ma délután pont 5 órakor tartja meg a prem. főgimnázium nagyszabású, tornamutatványokkal is kiegészített atletikai versenyét.

Erdekesebbnél-érdekesebb versenyszámok fogják a közönséget gyönyörködtetni. Ezen ünnep egyuttal a város társadalmának ünnepe is, mert hiszen alig van intelligens család, amelynek valamely hozzátartozója ne járna, vagy ne járt volna a főgimnáziumba. Vajjon ki ne gyönyörködne a fia, testvére, vagy rokona nemes vetélkedésében, amint ügyességét, testi képességét méri össze tanuló társával.

De impozáns lesz a 650 tanuló felvonulása és szabadgyakorlati is. Igy természetesen indokolt az a nagyfokú érdeklődés, amellyel városszerint viseltetnek a verseny iránt. Eneli a verseny érdekességét az is, hogy hosszú évek óta ez az első torna-ünnepély, amit — a most már célszerűen átalakított — Sporttéren rendeznek.

A helyárak oly csekélyek, hogy ily szép ünnepély megnézésénél számba se jöhetnek. Ugyanis ülőhely 1 K, állóhely 50 fillér és diákjegy 30 fillér. Reméljük is, hogy a város intelligenciája minél nagyobb számban fogja az ünnepélyt díszét emelni. Kedvezőtlen idő esetén a versenyt 15 én (Urnep) d. u. 5 órakor fogják megtartani. Az előre váltott jegyek természetesen akkor is érvényesek lesznek. A versenyterem senkinek sem szabad tartózkodni, nehogy a lebonyolítás akadályozza legyen.

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐ

BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNY VIZ

BAKTERIUM-MENTÉS

természetes ásványvíz.

Üdít-gyógyít. Üdít-gyógyít.

Vese- és hólyagbajoknál, a vesemedence idült hurutjainál, húgykő- és fényképződésnél, a légutak és a kiválasztó szervek hurutos bántalmánál kitűnő hatásának bizonyult.

Orvosilag ajánlva. Főlerakat:

JANKY ANTAL utóda
cégnél Nagyvárad. 203

IRODALOM.

Az emberfiáról.

(Krisztus elbeszélések.) Irte: *Krane Anna* bárónő. Fordította: *Hodács Agost*. Budapest, 1911. Kis 8 rét, 128 lap. Füzve 1.50 kor.

A keresztény legendát művelni korunk jelentős feladata. *Krane Anna* bárónő erre a nagy feladatra vállalkozott amikor az Üdvözítő földi élete részleteit novella-alakban dolgozta föl. Az ilyen vállalkozásnál az a kettős veszedelem fenyeget, hogy az Üdvözítő vagy közönséges »deus ex machina«, pusztán csudatevő lesz, vagy pedig Isten nagyon is emberi alakban mutatkozik be. Ez az oka, hogy némelyek, még katolikus részről is szinte elvi ellenségei annak, hogy Krisztus és egyáltalában az evangéliumok szent személyei és eseményei szép-irodalmi műben helyet foglaljanak. Talán lehet e kérdés fölött vitatkozni; de szerintünk minden azon fordul meg, hogy az író miként kezeli azokat a szent személyeket Világirodalmi példánk vannak arra, hogy nemcsak a bibliai személyek és események, de még Krisztus személye is mennyire méltó tárgya lehet a szép-irodalomnak. Ami az »Emberfiáról« szóló Krisztus elbeszélésekkel illeti, a szerzőnk kikerülte az imént említett két veszedelmet. Először is tulajdonképpen nem is annyira Krisztusról, mint azokról a személyekről szól, akik Krisztus környezetében éltek.

Ez azután, ha az Üdvözítő személye többé-kevésbé mégis szerepel, Krisztus Isten-ember maradt *Krane Anna* bárónő tolla alatt. Az olvasó ezekben az elbeszélésekben szinte látja a ragyogást, amely az Üdvözítő személyéből előtör, érzi az emberfölötti vonást, de azért mégis mindenütt emberi részvétellel van iránta. A könyv hat elbeszélést tartalmaz: »A názáreti álomszöveg«, »Alfeuszia Lévi«, »A százados«, »A bűnösök lakomája«, »Dizmasz«, »Mária busujja«. Az Emberfiának határtalan szeretete és irgalmassága a bukott emberiség iránt minden elbeszélés alapeszméje. Az író az események elbeszélésében a szentírás adataihoz ragaszkodik; de azért mégis annyi kedves vonást tesz hozzá a sajátjából, hogy az embernek úgy tesz, mintha ujját olvasna. Rövidre fogva ítéltünk: *Krane Anna* bárónőben olyan irónót üdvözítőketünk, aki a keresztény nő szívével és a művésznő szemével látta meg és dolgozta föl a gazdag anyagot. Könyve fölűdit és föl-emel; keresztény módon gondolkodó köröknek bizonyára kedvelt olvasmányuk lesz. A könyv *Hodács Agost* hituanár (Fehértemplom) címén rendelhető meg.

Z E N E.

Szalay Stefánia növendékeinek vizsgahangversenye. *Szalay Stefánia* a kiváló, nagytehetségű zenetanár nő június hó 18 án vizsgáztatja növendékeit, akiket a múlt tanévben oktatót a zenére, a klasszikus játéokra. A növendékek a vizsgálat alkalmával hangver-

senyt rendeznek s bizonyára nagy közönség előtt fognak bizonysgot adni tanárójkuk kiváló zenetudásáról és tanári képzettségéről. A vizsgálati hangversenyről a következő értesítést vettük: Szalay Stefánia állami képesített okl. zene tanár felsőbb osztályú növendékeivel folyó *16. június 18-án vasárnap* délelőtt fél 11 órakor a premontrei főgimnázium dísztermében vizsgálati hangversenyt tart. Játsszani fognak: Barabás Erzs, Belezna Anna, Bulovszky Erzs, Gerő Magda, Hajós Magda, Kappel Lott, Kepes Anna, Leipnik Erzs, Lukács Anna, Otömösy Olga, Sebessy Irénke, Szalay Elemér, Tóth Olga, Waldmann Erzs, Várad Steli, Varró Zsófi. Belépti jegyül a meghívók szolgálnak.

NYILTÉR.

REISZ MIKSA butorgyára

Nagyvárad,
Rákóczi-út 14.
szám alatt
(„APOLLÓ” mellett).

FOGAK.

Ép gyökerek bennhagyásával művesziki vitelben szájpádlás nélkül is készít **kitünő** hirtü nevü

Fogműtermében

Özv. Dr. Deákné

Nagyvárad, Kossuth-u. 2.

Fekete Sással szemben

KÖZGAZDASÁG.

A magyar gazdák negyedik tanulmányutja. Negyedik tanulmányutat rendez az ország gazdaközönsége részére az OMGE. Három éve Németországba, azután Angliába, tavaly a Skandináv államokba tettek kirándulást gazdáink, míg az idén Felső Olaszországot (a mostani turini kiállítással együtt) s a svájci gazdaságokat tekintik meg. A tanulmányuton Nagyváradról Erős Rezső vesz részt; a társaság tegnap indult el Budapestre.

Gabona üzlet.

Borgida Béla és Társa jelentése Budapesten

A gabonatőzsdén az elmúlt héten szilárd volt az irányzat határidőkben, készáruban kivéve a búzát, lanya illetve üzletelenség volt. Igazán érdekes a gyűrűsök erőlködése. Budapesten fekszik néhány százezer mázsa zab, a mit eladni nem tudnak, zab vetés ez évben kétszer annyi, mint más években és dacára ennek, az októberi zab árát tendenciózan srófolják felfelé, azon indoknál fogva, hogy a zab vetés rozsdát kapott, meg hesseni legyen, pedig ebből nagyon kevés igaz, ellenben a gyűrűsök, kik már néhány milliót elzsebeltek, szeretnének megint jó haszonhoz jutni, az által, hogy a meglévő zab készletüket jó magas áron tudnák eladni és ezért idénnek elő mesterséges emelkedést. — Tegnap ismét szilárd volt az irányzat. Forgalom 39 ezer mázsa.

Határidők zarálatata:

Októberi buza	— — — —	11.53
Apr. lisi buza (1912)	— — — —	11.59
Októberi rozs	— — — —	9.33
Októberi zab	— — — —	8.24
Juliusi tengeri	— — — —	6.96
Augusztusi tengeri	— — — —	7.08
Augusztusi repce	— — — —	14. —

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA

Bumbera István

== papi- és polgári szobá ==
NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR.

Ugy a helybeli mint a megyei főtisztelendő papság szállítója.

Helybeli és vidéki Telefon szám 869.

NIGRIN

(Fernelent)

a legjobb cipők krém

• Mindenütt kapható!

A bécsi vadászati kiállításon

arany éremmel kitüntető

A Z I G A Z,

hogy sehol sem lehet oly kellemesen szórakozni, mint —

Kecskeméthy István

„NEMZETI” vendéglőjében.

Kitünő magyar konyha. A legjobb fajborok. Abonánsok polgári árban megegyezés szerint szolgáltatnak ki.

— Minden este fényes műsor —

mozgófénykép előadás.

— Belépti díj nincs. —

A vidékiek találkozóhelye.

Szállodámban szobák 1 korona

— 60 fillértől kaphatók. —

Számos látogatást kér tisztelettel

Kecskeméthy István vendéglős, a „NEMZETI” szálloda, vendéglő és kávéház bérője.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított dr. Just-féle

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpáival szemben 75 százalék megtakarítást mutat fel. 40 gyertyás W o l f r a m lámpa darabja 3.60 kor. 100 gyertyás 5 kor. 50 fill.

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalék kartell áron alul.

Mindenemű izzólámpa különlegességek, fényképes lámpák ugyancsak legolcsóbb áron kaphatók.

Csillárok,

izzólámpák

állandóan nagy választékban kaphatók s a villamos telepeken külön célra épített nagy

csillár-raktárunkat megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

1. lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban

Elvált tárgyak

és erőátviteli berendezések felszerelését, óvni sét, átalakítását, javítását, izzólámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vago munkálatokat a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerező telefonja 55. sz.

81

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Félistabilgépek, Gőzgépek, Gőzkazánok,
Motorok, Sinek, Szivattyúk, Malomgépek,
Modern transmissiók, Táviridahulak.

Minden méret és nagyságban kaphatók:

ABELES EMIL vas- és gép-
osztályánál
Budapest, V. kerület, Váci-út 88. sz.

Gépek és kazánok KÖLCSÖNBE is adatnak.
Telefon 132—14. Sürgőncim: „Barsel“

Gyertyánliget **Máramaros-**
megye

a legszebb, legegészségesebb klimatikus erdei hegyi
gyógyhely, ásványfürdő és vizgyógyintézet.

Családos szép magas fekvés, por és szélmentes, öndús, enyhe
levegő, kitűnő ízű és könnyen emészthető tiszta vasforrások. Tel-
jesen berendezett vizgyógyintézet. Legradikálisabb gyógyászer:
vérszegénység, sápkór, idegesség, neurasthenia, gyomor-bélbajok
és női bántalmaknál. Idegesség, csinos lakások és igen jó álla-
más. Igen mérsékelt árak. — Idegy május—október. Vasúti állom-
ás: Nagy-Bocskó, Gyertyánliget. — Elonyók: 1. Olcsó árak és
feszitlen életmód. 2. Enyhe éghajlat és barátságos környezet. 3.
Közeli vasútállomás és jó kocsit.

Interurban telefon. 267 A fürdőigazgatóság.

Magyar Breviarium.

Egyházi zsolozsmák a Bold. Szűz, az apostolok,
vértannak, hitvallókés szűkek ünnepére és a ha-
lottak emlékére.

A szent zsolozsma az Egyháznak legősibb és leg-
főbb imádsága, melyet a legtudósabb szentek szer-
zettek s melyet semmiféle költészet felülmulni nem
tudott. Tizenhét évszázad óta a szent zsolozsmában ta-
lálták szentjeink legfőbb örömeiket és sok szent mondja,
hogy a zsolozsma végzésekor az angyalok is velünk
imádkoznak, mivel ez a kath. Egyház hivatalos, köteles
imádsága kezdet óta. E lélekemelő himnuszok, szent be-
szédek és értelmezések magyar nyelven most jelennek meg.

Megrendelhető 5 koronaért „A Kereszt” kiadó-
hivatalában Budapest, III. Nád-utca 1. szám.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

PÁL SÁNDOR

műbútorasztalos

Nagyvárad, Uri-utca 49. szám.

Elvállal minden szakmájába vágó
munkát, u. m.: matt és fényezett
szobaberendezések, konyhabutorok
készítését és portál munkákat.

Jó és izléses munkáért jótállok.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

192

Dajkovits E.

fényirodájában
Sao palota

esküvői felvételek a leg-
diszesebb elrendezésben,
villany felvételei speciálitása
utólérhetetlen.

TÁTRAY és TSA RT.

Va:öntöde és gépgyár. Nagyvárad, Össi-tér.

Elvállal: Épület és műlakatos
munkákat, vízvezeték és csator-
názási munkákat, gyárak teljes
berendezését, közlőműveket.

Gyárt: gazdasági gépeket és
ekéket, magánjárókat és cement-
ipari gépeket.

Biharvármegye legnagyobb gépjavitó
műhelye.

Műszaki gépészmérnöki iroda.

Üdvözet Grázból!

Mielőtt szükségletét fedezi, kérje tőlem gazdag
tartalmu mintagyűjteményemet, a legjobb styriai

férfi- és női loden-ról

vadász-, erdész-, turista-, rodel- és ski-sport és
mindazok részére, akik a különféle időjárásoknak
kitéve vannak, de különösen az én valódi styriai
női loden-ról gyönyörű mintákkal, utazási- és
séta-kosztümöknek, valamint összes divatszövet-
jeimről, férfi- és gyermek-ruhák, felöltők, ulster
a legolcsóbbtól a legfinomabb minőségben az álta-
lános elismert lelkiismeretes első és legnagyobb
loden-kiviteli cégtől

VINZENZ OBLACK

cs. és kir. udvari posztó-szállító

GRAZ, Murgasse 9 szám.

Mintakönyvek szabómesterek és szabónők
részére kívánatra rendelkezésükre állanak.
258

Málnási borvíz

10 liter szállításnál, 1 liter 24 fillér ház-
hoz szállítva.

Kitűnő gyógy- és üdítő viz. Gazdag a
szénttartalomban, elősegíti az emésztést,
megszünteti a gyomorégést. Hűlés és kösz-
vény ellen nagyon ajánlható. FÓRAKTÁR:

Mózes Áron, Kolozsvári-utca 104. sz.

Kapható minden üzletben. Vidéki rendelések
gyorsan eszközöltetnek Egészségesnek bor-
ral, gyenge gyomrúnak tisztán.

Telefon 1073. Telefon 1073.

Ujdonság. Szekrényág.

Szabadalom bejelentve.

Kis lakásokban nélkülözhetetlen. Különböző alakban
és kivitelben készen kaphatók. Mint gyermekágy (na-
gyobbaknak is), íróasztal, festőállvány és ruhaszekrény
40 kor.-tól feljebb. Vételkényszer nélkül megtekinthető

HERCZEGH

műasztalosnál.

Szalárdi-utca 17. szám. 261

Mivel külföldön és Amerikában több éven át dolgoz-
tam butor és különleges munkákat szakszerűen készítek.
Rajz, költségvetés s szakvélemény díjtalanul.

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tu-
domására hozni, hogy jó hírnévnek örvendő pék-
üzletemet cukrászdai sütemények készítésével
kibővitve, azon kellemes helyzetben vagyok,
hogy mindennemű tiszta teavajból készült vajás
sütemények, továbbá torták, piskóták, Perfék,
fagylaltok és mind e szakmába vágó cikkek
nálam naponta frissen állanak a n. é. közön-
ség rendelkezésére. Megrendelések pontosan azon-
nal teljesíttetnek és házhoz küldetnek. Tisztelettel:

Deutsch Benjámín,

Főüzlet: Szacsay-utca 41 szám.

Fióközletek: Szent László-tér Rimanóczy-ház.
Szent János-utca 4. szám, Rákóczi- (Fő)-utca
22. Középegy-ház.

Telefon szám 39.

27

A hölgyek tudják legjobban mily fontos a

SZÉP, ÜDE ARC

mily hatalom és kincs az, mily
előnyökben részesül egy szép nő.

Szépnek lenni azonban nagy feladat, nem elegendő
hogy valaki csinos, fess és kedves legyen, hanem
a legfontosabb, hogy az arcára tiszta sima legyen.
A nők tudják ezt és ezért nagy gondot fordítanak
az arcuk ápolására, a szépség fenntartására és
emelésére. A. 252

A FÖLDES-féle

MARGIT-

CRÉME

az egyedüli szer, mely 5—6-szori használat után
biztosan eltávolítja kiütéseket, pattanásokat, miteszt,
szepőket, májfoltokat, ráncokat és az arcot fehériti,
üdíti és fiatalítja.

A Földes-féle Margit-Crème teljesen ártalmatlan,
páratlan és csodás arc-szépítő

Kapható az egész világon. Tégeye 1 kor. és 2 kor.
Készíti és postán küldi:

FÖLDES KELEMEN gyógyszerész ARADON.

Kapható Nagyváradon: Bleyer József, Csanda
Ernö, Farkas István, Grosz Sándor, Hering
Sándor, Irgalmasok, Hegedüs S., Leszner Alfréd,
Molnár Lajos, Nyíry György, Pohl Jenő, Nagy
Kormány Zoltán, Szénásy Ferenc gyógyszerárak-
ban. Ujvárosi drogériában, Vadász Albert drogé-
riában, Berger Sándor illatszerekkereskedésében.
Nagyszalontán: Berkes Armin, Szabó Emil,
Félicsfürdőben: Kovács Béla gyógyszerárakban.

Feldstrick Kálmán

könyvkötészete és dobozgyártása

Nagyvárad, Rákóczi-ut Moskovits-ház

A Széchenyi étteremmel szemben.

Készít mindennemű a szakmába vágó munkát
a legegyszerűbb és a legdiszesebb kivitelben.

Nagyvárad-város, Biharvármegye, Magy. kir.
itélőtábla, a Nagyvárad és vidéki M. kir.
Adóhivatalok, M. kir. henvádbadapródiškola
és a megyei összes főszolgabírók és kör-
jegyzők szerződéses szállítója

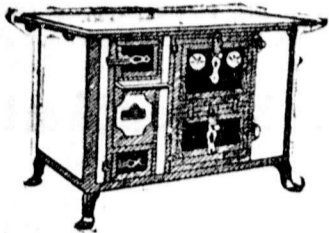
231

Uraknak, gazdaságok, községek ha jó kútat akarnak, forduljanak

Márkutz József

villanyerőre berendezett épület és diszmulakatos ipartelepéhez

NAGYVÁRAD, Pereces-utca 9. szám.

Szép, tartós és jól főző

takaréktűzhelyek

és lakatos tömegáruk állandó raktáron.

Drótkerítéseket a legjutányosabb áron készít.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Saját érdeke,

hogy lehetőleg összpontosítsa szükségleteinek beszerzését egy cégnél, mert ezton vÉdl érdekeit legjobban.

- Előnyei:**
1. Nem kell ismeretlen cégekhez fordulnia.
 2. Nem lesznek szétágazó kötelezettségek.
 3. Állandó összeköttetésnél pontos és reális kiszolgálást biztosít magának.
 4. Állandó összeköttetése mindig vigyázn fog önt vevőjének megtartani.

Saját érdeke, hogy csak ismert, előkelő céget tiszteljen meg bizalmával.

Aufrecht és Goldschmied utóda

Elek és Társa r.-t.

Budapest, IV., Károly-körút 10. sz.

Kaphatók kényelmes havi lefizetésre, állandó összeköttetésnél folyószámlára is:

1. A magyar és német irodalom összes termékei.
2. Képek.
3. Bőröndök és bőrönd-áruk.
4. Férfi fehérneműek.
5. Látszó övek.
6. Fényképkészülékek, felszerelések.
7. Vadászfegyverek, pisztolyok, flóbertek.
8. Chinaezüstáruk.
9. Csillár- és petróleumlámpák.
10. Rézbutorok.
11. Szőnyegek.
12. Mindennemű hangszer.

Tuloldali 12 osztályunk összes cikkei elsőrangú minőségűek és minden osztály cikkeiről külön kimerítő árjegyzékkel rendelkezünk és a kívánt árjegyzéket ingyen és bérmentve küldjük.

Elvünk: Vevőnkörünk megtartása, pontos kiszolgálás méltányos árak révén.

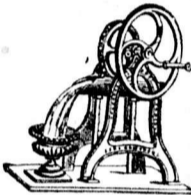
Minden felvilágosítással szívesen szolgálunk.

A világ legjobb, legolcsóbb és legbiztosabb

KÜTSZIVATTYUJA az

„OMEGA” lánckút

mert rendkívül sok vizet ad, mert kis gyermek kezelheti, mert soha be nem fagy, mert soha nem romlik, mert mindenki felszerelheti.

Kérjen felvilágosítást ingyen és bérmentve.

BÁRDOS és BRACHFELD

Budapest, VI. Gyár-utca 5. 259

Tölgy és bükkfa Parkéták

a legkiválóbb minőségben lerakással, vagy anélkül

az egyesült parkétgyárak részvénytársaság képviselőiben legelőnyösebben beszerezhetők:

WEISZ LAJOS

keresk. és műszaki iroda

Szacs vay-utca 81.

Telefon 323.

MEGELŐZŐT MOSKOVITS ANATOMIAI-GYÓGYÁR

NAGYVÁRAD
KÖSSUTH LAJOS-UTCA 5. SZ.
Bémer-tér, (Bazár épület.)

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

pótléka
egy régióknak bizonyult házi szer, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult köszvénynél, eszúznál és meghűléseknél.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K.-80, K 1.40 és K 2.- és úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest. Dr. Richter gyógyszerháza az „Arany oroszlánhoz”, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

Uj lisztüzlet a Bémer-téren!

A mélyen tisztelt közönség kényelmére a Léderer és Kálmán-féle szeszgyár és gőzmalom részvénytársaság múmalma

Sz. János-u. 2. sz. a. (Bémer-tér sarok)

városi fióküzletet nyitott, hol a legjobb minőségű fehér és kenyérlisztet, rizs és száraz főzeléket, valamint korpát és takarmánylisztet hoz jutányos árak és szolid kiszolgálás mellett forgalomba. Tiszteletteljesen:

Márkely János.

Allandó butorkiállítás!

Szabó Károly,
Kovács és Lux
Éhik Antal
Domján Lajos
Schwarcz, Spitzer és Neuman
Grünbaum Vilmos

Saját készítményű elsőrendű modern bútorok állandó raktára. A nagyváradi egyesült asztalosok és **SZOLGA FERENCZ és SÁNDOR** kárpitosok üzletében.

RÁKÓCZI-UT 10.

FELDMAN NÁNDOR és TSA

BANK-ÜZLETE

Budapest, VI., Andrásy-út 50.

Első Magyar Általános Biztosító Társ. kerületi főigazgatója.

Kölcsönök vidéki takarékpénztári részvényekre és egyéb tőzsdén nem jegyzett papírokra a legmagasabb összegig, a legelőnyösebb feltételek mellett. Reál és személy-jogu győgszertárak vételének finanszírozása; törlesztéses- és egyszerű jelzálog-kölcsönök, építési-, tisztviselői-kölcsönök; értékpapírok, tőzsdei árfolyamon; állami-, városi-szubszenciós eskomptálás; kölcsönök, hasznélvezettel és járadékkal terhelt ingatlanokra. Elsőrangú referenciák. Felvilágosítás díjmentes. :-: Magyar és német levelezés! Telefon 21-10. Magyar és német levelezés!

Bámulatba ejt mindenkit az „ILLATSZER KIRÁLY” árai!

Rákóczi-ut 5 szám, Veiszlovits-ház.

Figyeljen az árakra.

1 üveg Odol	74 kr.	1 üveg Kerpel kézfinomító	38 kr.	1 csomag eredeti Gillette kés	1 frt 35 kr
1 » francia szárviz	25 »	1 tégely Margit krém	40 »	1 Gillette utánzatú borotva készülék	1 » 50 »
1 » száj szagtalanító	50 »	1 » Diana krém	65 »	1 valódi serté hajkefe	70 »
1 tubus dr Heyder fogcrém	50 »	1 drb Dianna szappan	65 »	1 dublé bajuszkefe	20 »
3 » Thymol »	20 »	1 dob Lickner puder	38 »	1 valódi serté ruhakefe	45 »
1 » Stomatin »	20 »	1 » amerikai porcellán puder	1 frt 20 »	1 körömkefe	05 »
1 » tégely Odontin fogpaszta	55 »	1 üveg amerikai petrol	50 »	1 surolókefe óriási	20 »
1 drb Odontin betét	35 »	1 » Emke hajszesz hajhullás ellen	1 frt — »	1 surolókefe kisebb	10 »
1 üveg Picavan	96 »	1 fekete champos	12 »	12 drb Royal angol cipő krém	96 »
1 üveg Bay Rum	85 »	1 rud rozsa Glycerin szappan	20 »	1 drb cipőcrém-kefe kenőkefével	70 »
1 » Jera violette brillantin	30 »	3 drb francia ibolya szappan	50 »	1 » cipőfényesítő flanel	20 »
1 » francia brillantin	15, 22, 35 »	1 » Kielhauser ibolya glycerin szappan	28 »	1 » Jurigatem Zománc	30 »
1 » folyékony brillantin	50 »	1 » Speick szappan	28 »	1 mtr vörös gumicső	60 »
1 » valódi dió olaj	15 »	1 » Windsor szappan	38 »	Egynegyed Kó Brunz watta	35 »
1 » » » kivonat	75 »	1 tubus kaloderma	28 »		
1 db bajuszkötő	15, 20 35 »	1 » Beloderma kézfinomító	28 »		
		1 » vegtégely tejcrém	20 »		

Gummi ágylepedő 6 féle minőség igen olcsón, mindennemű betegápolási cikk legolcsóbban, minden más itt fel nem sorolt pipere és háztartási cikkek legnagyobb választékban, igen olcsón! Saját zsebének ellensége, ha személyesen meg nem győződik az árakról.

Nincs vásárlási kényszer! Illatszerek kimérve a legmodernebb Odeurökben!

305

Ő csász. és Apost. kir. Felségének legfelső felhatalmazása folytán.

A közös katonai jótékony célokra szánt

XXVIII-ik csász. kir. államsorsjáték.

Ez az osztrák birodalomban egyedüli törvényesen engedélyezett sorsjáték 21.135 készpénz nyeresémet tartalmaz, 620.000 K összértékben.

A főnyeremény **200.000** korona.

A húzás 1911. június 22-én fog megtartatni.

Egy sorsjegynek ára 4 korona.

Sorsjegyek Wienben a csász. kir. államsorsjáték osztályánál, III. ker., Vordere Zollamtstrasse 7. sz. a., továbbá a lottógyűjtődékben, dohánytőzsdékben, adó-, pósta-, távirat-hivataloknál, vasúti állomásokon és váltóüzletekben stb. kaphatók. Játéktervek sorsjegyvevők részére ingyen adatnak ki. A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.

A csász. kir. lottójövedéki igazgatóság (államsorsjátéki osztálya).

Olajban tört és zománcz-festékek.

Az itteni piacon 22 év óta fennálló festéknagyke eskedésemet és vegyészeti gyáramat teljesen újonnan berendezve és a legújabb villanyüzemű gépekkel felszerelve saját há- Zöldfa-u. 17. sz. a. helyeztem át, ahol állandóan nagy raktárt tartok az összes föld-festékekből, olajban tört és zománcz-festékekből stb. Register cassámon minden vevő egy kelettel ellátott szelvény kap, melyeket minden hó végéig összegyűjtve az összes 3 százalékáig árut kap jutalék gyanánt.

Emke padlólack és parkertfénymáz! Diana és Pedal cipőkrém a legjobb!

A nagyérdemű közönség eddigi bizalmáért hálás köszönetet mondva, kérem a további támogatást is, tisztelettel

BERKES BERTALAN

EMKE padlólack, parquet, fényező és vegytisztító festék gyára 238

Nagyvárad, Zöldfa-utca, saját-ház. Szövetkezetek 10% engedményben részesülnek. Minden rendelés azonnal házhoz szállítva. Telefon 180

Jégszekrények nagy választékban

Fagylaltgépek

Ltr. 1 2 3 4
Kor. 10— 1250 1450 17—

Vajköpülőgépek

Ltr. 1 2 3
Kor. 360 480 560

Kerti vasbutorok állandó nagy választékban. Modern konyhaberendezések zománcos és Alumínium edényekből

Telefon 390.

TARSOLY és RISZTÓ különlegességek vaskereskedésében.

Flegyman

női-divat áruháza

az előkelő hölgyközönség bevásárlási forrása.

Alapított 1888.

Bémer-tér.